स्वच्छ र स्वतन्त्र पत्रकारिताको प्रतिक

नव जनचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

अभिनेत्री नीता ढुंगानाले निर्माण गारिरहेको फिल्म 'ह्रस्वदीर्घ'को दोस्रो चरणको छायांकन चितवनको सौराहामा सुरु भएको छ । छायांकन एक महिना चल्ने नीताले जानकारी दिइन् । नेपाली कलाकारलाई लिएर दोस्रो चरणको छायांकन सुरु भएको हो । सुटिङकै लागि भारतीय अभिनेता प्रदीप रावत पनि मुम्बईदेखि सौराहा आइपुग्दैछन् । रावत बलिउडको चर्चित फिल्म 'गाजिनी' भिलेनको रुपमा प्रसिद्ध छन् । फिल्ममा रावतले नीताको बुवाको भूमिकामा अभिनय गर्दैछन् । फिल्ममा उनको भूमिका लामो छ । रावतले केही दिनमा छायांकन सेट ज्वाइन गर्ने नीताले बताइन् ।

आजको विचार...

जिज्ञासाका...

(दुई पेजमा)

प्रा. डा. कुलप्रसाद कोइराला

अभिनेत्री विपना थापाका श्रीमान् आशुतोष भारद्वाजले नै सम्बन्धविच्छेद भएको उल्लेख गरेका हुन् । उनले बुधबार बिहान साढे ११ बजे फेसबुकमा स्टाटस लेख्दै विपनासँग आफ्नो डिभोर्स भएको बताएका थिए । तर, १५ मिनेटपछि उनले उक्त स्टाटस हटाए । उनले विपनाको एउटा तस्वीर राख्दै हिन्दीमा लेखेका थिए, 'मेरा और विपना थापाका तलाक हो चूका हे ।' तर, उनको स्टाटसमा विश्वास गर्ने आधार देखिँदैन । विपना र आशुतोषको फेसबुक हेर्ने हो भने उनीहरु आफन्तको विवाह समारोहमा सहभागी हुन नेपाल आएको देखिन्छ ।

❐ वर्ष २९ ❐ अंक १४३ ❐ २०८० पुस ५ गते बिहीबार 21 December 2023, Thursday ❐ पृष्ठ संख्या ४ मूल्य रू ५/-

संक्षिप्त समाचार

यूक्रेनी सहर खेरसनमा आक्रमण, नौ घाइते

कीएभ, पुस ४/**(रासस/सिन्हुवा)** युक्रेनले राजधानी कीएभ र दोस्रो ठूलो सहर खार्किभलाई निशाना बनाई ड्रोन आक्रमण गर्दा खेरसनमा रूसी गोलाबारीबाट चार बालबालिकासहित नौ जना घाइते भएको छन् । खेरसनका मेयर रोमन म्रोचकोका अनुसार 'रुसी कब्जाकर्ताले खेरसनमा गोलाबारी गर्दा नौ जना घाइते भएका थिए । जसमध्ये दुई देखि १३ वर्ष उमेर समूहका चार बालबालिका थिए । एक आमा तथा तीन बच्चालाई अस्पतालमा भर्ना गरिएको र उनीहको अवस्था सामान्य छ । उनीहरूलाई विस्फोटबाट चोट लागेको मेयरले टेलिग्राममार्फत बताए । राजधानीको सैन्य प्रशासन प्रमुख सेर्ही पोप्कोका अनुसार, धेरै इरानी निर्मित 'शाहेद' ड्रोनहरू पनि यूक्रेनी वायु प्रतिरक्षाले खसालेका थिए जुन कीएभतर्फ केन्द्रित थिए । अपरेशनले सारांशको प्रारम्भिक तथ्याङ्क अनुसार राजधानीमा कुनै क्षति पुगेको थिएन, भने डिसेम्बरमा कीएभमा पाँचौं आक्रमण ब्ल्याक सीबाट गरिएको थियो । खार्किभका मेयर इगोर तेरेखोभले आफ्नो सहरका आवासीय भवनहरू नजिकै कम्तीमा दुईवटा आक्रमण भएको बताए । आक्रमण तथा विनाशबारे जानकारी आउने क्रम जारी रहेको उनले टेलिग्राममार्फत जानकारी दिए । मस्कोले पछिल्लो समयमा युक्रेनी शहरहरूमा रात्रिकालीन समयमा आक्रमण बढाएको छ भने पछिल्लो समय यूक्रेनलाई समर्थन गर्ने पश्चिमको इच्छा घट्दै गएको देखिन्छ ।

राष्ट्रिय सभा सदस्य निर्वाचन मतदाता नामावली स्वीकृत

हाम्रा संवाददाता

पाल्पा, पुस ४/माघ ११ गते हुने राष्ट्रिय सभा सदस्य निर्वाचनका लागि बुधबार आयोगबाट मतदाता नामावली स्वीकृत भएको छ ।

राष्ट्रिय सभा सदस्य निर्वाचनमा प्रदेश सभा सदस्य र गाउँपालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुख मतदाता हुने कानुनी व्यवस्था भए बमोजिम प्रदेशसभा सदस्य ५ सय ४९ जना र गाउँपालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुख १ हजार ४ सय ९८ जना गरी जम्मा २ हजार ४७ जनाको मतदाता नामावली स्वीकृत भएको हो । स्वीकृत नामावलीमा प्रदेशसभा सदस्यतर्फको कूल मतदाता ५ सय ५० मध्ये निधन भएका प्रदेशसभा सदस्य १ जनाको नाम हटाई ५ सय ४९ जना कायम गरिएको आयोगका प्रवक्ता शालिग्राम पौडेलले जानकारी दिए । त्यसैगरी गाउँपालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुखतर्फको कूल मतदाता १ हजार५सय ६ जनामध्ये निधन भएका गाउँपालिका अध्यक्ष १, उपाध्यक्ष १, नगरपालिका उपप्रमुख १ र निलम्बनमा परेका गाउँपालिकाका अध्यक्ष १, नगरपालिकाका प्रमुख ४ गरी जना ८ को नाम हटाइ कूल १ हजार ४ सय ९८ जनाको नामावली स्वीकृत गरिएको छ । स्वीकृत मतदाता नामावली आयोगको

वेबसाइटमा समेत प्रकाशन गरिएको छ । निर्वाचन कार्यक्रम बमोजिम पुस २० गते निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा उक्त मतदाता नामावली प्रकाशित हुनेछ र प्रकाशित मतदाता नामावलीमा कुनै मतदाताको नाम समावेश हुन छुटेको भए नाम समावेश गर्न, नाम समावेश भएको व्यक्तिको नाम, थर, उमेर, पद आदि विवरण सच्याउनुपर्ने भए सच्याउन र मतदाताको विरोधमा उजुरी दिनुपर्ने भए सम्बन्धित निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा निवेदन दिन सकिनेछ भने पुस २२ गते अन्तिम मतदाता नामावली प्रकाशन हुनेछ । उल्लिखित मतदातामध्ये प्रदेशसभाका सदस्यको मतभार ५३ र गाउँपालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुखको मतभार १९ रहेको छ । माघ ११ गते हुने राष्ट्रिय सभा सदस्य निर्वाचन प्रयोजनका लागि प्रदेशसभा सदस्यको कूल मतभार २९ हजार ९७ र गाउँपालिकाका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष तथा नगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुखको कूल मतभार २८ हजार ४ सय ६२ गरी जम्मा ५७ हजार ५ सय ५९ मतभार रहेको छ ।

गाउँमा सडक पुगेपछि कृषि उपज ढुवानीमा सहज

वालिङ (स्याङ्जा), पुस ४/कुनै बेला वालिङ नगरपालिका-५ पाँडेथोकका अधिकांश किसानले उत्पादन गरेको कृषि उपजको बजारीकरणका लागि समस्या रहे पनि अहिले सडक पुगेपछि सहज भएको छ ।

फाईल फोटो

गाउँमा उत्पादन भएको मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी, फलफूल डोकामा बोकेर वालिङ बजार लैजानुपर्ने बाध्यता थियो । कृषि उपजको बजारीकरणका लागि गाउँमै बिना विद्युतीय रोपवे (ग्राभिटी रोपवे)समेत निर्माण भई सञ्चालनमा आयो । सडकको पहुँच गाउँसम्म पुग्न नसकिरहेका बेला ग्राभिटी रोपवेमार्फत कृषि उपजको ढुवानी गर्दा प्रभावकारी भएको थियो । विस्तारै सडकको पहुँच गाउँमा पुगेपछि अहिले सवारीसाधन मार्फत नै ढुवानी गर्न थालिएको स्थानीय अगुवा कृषक यज्ञप्रसाद लामिछानेले बताए । 'डोकोमा बोकेर वालिङ, मिर्दी, रामबाच्छा, भकुण्डे लगायतका बजारमा तरकारी पुर्याउनुपर्थ्यो', उनले भने, 'रोपवे सञ्चालनमा आएपछि डोकोमा बोकेर जानुपर्ने अवस्था हट्यो ।' अहिले गाउँबाट बिहानमा बजार झर्ने गाडी मार्फत सिधै उपभोक्ता वा व्यापारीकामा कृषि उपज पठाउन थालिएको उनले बताए । गाउँबाट बजार झर्ने जिपले गाउँमा उत्पादन भएका कृषि उपज ढुवानी गर्दै आएका छन् । 'गाउँमा व्यावसायिक रूपमा तरकारी तथा फलफूल उत्पादन गर्ने किसानले बजार पठाउने तरकारी तथा फलफूल क्यारेटमा तयारी बनाएर राख्छौँ', उनले भने, 'गाउँबाट दैनिक तीन-चारवटा जिप बजार झर्छन् तिनैमार्फत सम्बन्धित उपभोक्ता तथा व्यापारीकामा पठाउने गरेका छौँ ।'

कतिपय ठाउँमा गाउँबाट बजार झर्दा सवारी साधन रित्तै जाने र फर्किँदा बजारबाट सामान लिएर फर्किने देखिएको तर यहाँ ठीकविपरीत भएको वडा नं ५ का वडा सदस्य रामप्रसाद लामिछानेले बताए । 'पाँडेथोक, पित्लेक, आरुपाटा, पाखुरेलगायतका गाउँ मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी, फलफूल उत्पादनका दृष्टिले पकेट क्षेत्र हो', उनले भने, 'अहिले यहाँ उत्पादन भएका कृषि उपजको बजारीकरणको कुनै समस्या छैन ।' गाउँबाट बजार जाने जिपहरूले झट्ट हेर्दा 'कृषि एम्बुलेन्स'को काम गरिरहेको उनले बताए ।

किसानले घरमा तयारी अवस्थामा राखेको कृषि उपज गाउँबाट बजार झर्ने जिपचालक तथा कर्मचारीले जिपमा राखेर सम्बन्धित ठाउँमा पुर्याएबापत प्रतिकिलो रु दुई भाडा दिने गरिएको छ । 'किसानले सिधै व्यापारी वा उपभोक्तालाई सम्पर्क गरी दिन पनि पाउँछन् भने सवारीधनीलाई दिए पनि उनीहरूले बजार लगेर बिक्री गरेपश्चात साँझ क्यारेट र पैसा घरमै ल्याइदिन्छन्', उनले भने, 'वालिङ नगरभित्रका वालिङ बजार, मिर्दी, भकुण्डे, भुम्रे, रामबाच्छासम्म लगेर बिक्री गरेको प्रतिकिलो रु दुई र त्यहाँभन्दा बाहिर लगेर बिक्री गरेमा थप भाडा किसानले दिने गरी व्यवस्थापन गरिएको छ ।' किसानले बिक्री गर्न आफैँ बजार जानु नपर्ने भएकाले पनि समयको बचत भएको जनकल्याण कृषि सहकारी संस्थाका व्यवस्थापक हुमनाथ लामिछानेले बताए ।

-...**बाँकी अन्तिम पेजमा**

त्रिविको ४९ औँ दीक्षान्त गिनिज बुक प्राप्तिको प्रक्रियामा

काठमाडौँ, पुस ४/एकैपटक एकै स्थानमा ठूलो सङ्ख्यामा विद्यार्थी दीक्षित गराएको विषयलाई त्रिभुवन विश्वविद्यालयले 'गिनिज बुक अफ वल्र्ड रेकर्ड' प्राप्तिको प्रक्रियामा अघि बढाएको छ ।

उक्त रेकर्डका सम्बन्धमा विभिन्न प्रकारका सूचना सम्प्रेषण भइरहेका बेला विश्वविद्यालयले यही पुस २ गते त्रिपुरेश्वरस्थित दशरथ रङ्गशालामा भएको ४९ औँ दीक्षान्त समारोहमा अफिसियल वल्र्ड रेकर्डका प्रतिनिधि आएर अवलोकन गरेको र आफूहरूले 'गिनिज बुक अफ वल्र्ड रेकर्ड' प्राप्तिका लागि दाबी गरेको विश्वविद्यालयका सूचना तथा जनसम्पर्क महाशाखा प्रमुख योगेन्द्रप्रसाद दाहालले बताए । समारोहमा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलको उपस्थिति तथा प्रधानमन्त्री एवं कुलपति पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'को अध्यक्षतामा भएको उक्त समारोहमा त्रिविका विभिन्न सङ्काय र तहमा उपाधिप्राप्त १२ हजार चार सय १५ विद्यार्थी दीक्षित भएका थिए । त्रिविको ६१ औँ ग्रेसलिष्टमा परेका ७४ हजार सात सय ४९ विद्यार्थीमध्ये यसपटक १२ हजार चार सय १५ जनाले दीक्षान्त समारोहमा सहभागिताका लागि आवेदन दिएका थिए । निवेदन दिएकामध्ये स्नातक तहतर्फ आठ हजार ९८, स्नातकोत्तर तहतर्फ चार हजार एक सय चार, एमफिलतर्फ ४४ तथा विद्यावारिधि तर्फ एक सय १२ विद्यार्थी दीक्षित भएका थिए । गत वर्ष १० हजार तीन सय विद्यार्थी दीक्षान्त समारोहमा सहभागी भएका थिए ।

-रासस

पा.जि.हु.द.नं. ०५१/०५२ पा.जि.प्र.का.द.नं. १९/०५१/०५२

नव जनचेतना
NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY

सम्पादकीय

आर्थिक सम्वृद्धि खोजौं

नेपालका तीन चौथाई युवाहरु विदेशिने अवस्था आउँनै लाग्दा पनि हामीले चिन्ता गर्न नसक्नु समस्याको विषय हो । युवाहरुको श्रम नहुँदा र लगानीका सबै सम्भावनाहरु कमजोर हुँदै जादा देश कसरी सम्वृद्ध बन्न सक्छ । वेरोजगारीका कारणले मात्र होईन, शिक्षा र केही स्वास्थ्य क्षेत्रका प्राविधिक अध्यायनका लागि पनि युवा विदेशिएका छन् । आर्थिक समुन्नतिका पहाडहरु खुम्चिदै गएको बेला उच्च शिक्षाका लागि विदेश पढ्ने नाममा विदेशी विश्वविद्यालयहरुमा पठाएको डलर नेपाली रुपैंयामा अनुवाद गरेर तथ्यांग हेर्ने हो भने पनि केही चेत खुल्ने थियो हाम्रा योजनाकारहरुलाई ।

नेपालमा आउँने विप्रेषणसँगै उच्च शिक्षा अध्यायन र उच्च प्राविधिक स्वास्थ्य शिक्षाका लागि बाहिरिँदै गरेको नेपाली युवाजनशक्ति र आर्थिक व्ययभार अहिले विगत दुई वर्षदेखि अत्याधिक मात्रामा बढेको छ । यो अवस्था प्रति हामी चिन्तित छैनौं, अनि भनि रहेका छौ कि हामी हाम्रो श्रमशक्तिलाई रोक्न सकेनौं । खाडीका मुलुकमा जानेहरु फर्कने गरी गएका छन् तर युरोप र अन्य विकसित मुलुकमा जाने युवा फर्कने खोज्दैनन् । एनआरएनको हैसियतबाट नागरिकताका लागि आउँने केही युवाहरुले मुलुकमा देखिएको आर्थिक तरलता र सुरक्षा व्यवस्था प्रतिको उदासिनतालाई हेरेर पुनः लगानी फिर्ता लाने तयारी गरी रहेका छन् । यसरी कहिले हुन्छ ? मुलुकको विकास, अनि कसरी हुन्छ मुलुक सम्वृद्ध ।

आर्थिक विकास नहुँदासम्म हाम्रो मुलुकको अर्थतन्त्रलाई न्यून आर्थिक करले धान्न सक्दैन । त्यस कारण समस्याहरुको समाधानका लागि हामीले सबै खाले वाह्यि तथा आन्तरिक लगानीका सम्भावनालाई खोज्नुपर्ने हुन्छ । मुलुकको इतिहासमै यो वर्ष सबै भन्दा धेरै पर्यटकहरु नेपालले पायो तर आर्थिक सूचक ओरालो बाहेक उकालो लाग्न सकेनन, यो वर्ष जस्तै प्रति वर्ष स्वदेशी र विदेशी पर्यटकहरु आए भने मुलुकको आर्थिक भविष्य उज्वल पनि हुन सक्छ । त्यस कारण पनि केही आशाका सूचकहरु राम्रा देखिएका छन् भन्नुपर्ने भएको छ । औद्योगिक क्षेत्रमा लगानी नहुँदासम्म रोजगारी श्रृजना हुँदैन र समस्याको समाधान पनि गर्न सकिदैन भन्ने कुरा नेपालको नीतिले राम्रोसंग बुझ्नु र व्यवहारमा पनि लागु गर्नुको विकल्प खोज्नु हुँदैन । अब नेपाललाई भाषण र गफले मात्र पुग्दैन, आर्थिक सूचक राम्रो बन्न र बनाउँनका लागि लगानी बढाउँनु नै आजको आवश्यकता हो ।

Opinion @ Social Network

चुँडिएको चप्पललाई बारबार गास्नु भन्दा बाटोमै
छोडेर हिड्नु राम्रो,गन्तव्य सम्म छिटो पुगिन्छ ।
(विन्दु शाहको फेसबुक स्टाटसबाट www.facebook.com/bandhu.shah.1)

यो स्तम्भमा सामाजिक संजालमा पोष्ट गरिएका धारणाहरु राख्नेछौं । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shittalpati मा लगअन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजनचेतना दैनिकको रुपमा तपाईसामु आईरहेको छ । यो पत्रिका अझ स्तरीय अनि पठनीय बनाउनको लागि तपाईहरुको अमूल्य सुझावहरुको हामीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकवृन्द तपाईका सुझावहरु दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजनचेतना दैनिक
भगवतीटोल तानसेन, पाल्पा

जिज्ञासाका भुमरीमा रन्फनिदा

प्रा. डा. कुलप्रसाद कोइराला

लोकायत (चार्वक) जैन, बौद्ध, न्याय, वैशेषिक, सांख्य, योग, पूर्वमीमांसा र उत्तरमीमांसाका साथै इशाको आठौं शताब्दीदेखि १४औं शताब्दीसम्म विकसित र व्याख्यायित पौरस्त्य दर्शनका नास्तिक आस्तिक अनि पन्थ तथा सम्प्रदायका रूपमा पलाएका चिन्तनका ऐँजेरुको पनि सार संक्षेप नबिराइकन राख्नु नै पहिलो अध्यायको विशेषता हो । आर्य सनातन वैदिक धर्ममा पलाएका (वैष्णव, शाक्त, शैव, प्रत्यभिज्ञा, नकुलीश, पाशुपत, रामेश्वर) आदिजस्ता दर्शन भनेका ऐँजेरु नै हुन् जसले वैदिक सनातन धर्मलाई ढपक्क ढाकेर अनेकौं प्रकारका लहराले जेलेर कुक्रुक्क परेको रूखजस्तो बनाएका छन् ।

प्रा.डा.होमनाथ भट्टराई (२००१) ले लेखेको एउटा पुस्तक गोपाल पराजुली दाइले मलाई दिनुभयो र लौ पढ भन्नुभयो । घरमा ल्याएर पढ्न लागेपछि रमाइलै लाग्यो मलाई । यस पुस्तकको विषय रहेछ यस भूगोलको सिर्जना विकास र यहाँ भएका दार्शनिक चिन्तनको परिचय । दर्शनको परिभाषा मात्रै पनि भिन्नभिन्न ठाउँमा उहाँले दोहोऱ्याउनुभएको छ । दृश् धातुबाट बनेको यो शब्दको शाब्दिक अर्थ सरल छ देख्नु बुझ्नु र बोध गर्नु नै हो । मुण्डेमुण्डे मतिर्भिन्ना कुण्डेकुण्डे नवं पय: भने झैं एउटै विषयमा पनि अनेकौं प्रकारले व्याख्या गरेका उदाहरण त पूर्वमा नै यथेष्ट छन् । द्वैत, अद्वैत, द्वैताद्वैत, विशिष्टाद्वैत आदि । वेदबाट सुरु गरेर संसारका दर्शनको परिचय होमनाथजीले यसमा प्रस्तुत गरेको भेटिन्छ ।

मूलत: संसारकै दर्शन र पौरस्त्य दर्शनमा आधारभूत भिन्नता भनेको दुईवटा कुरामा रहेको देखिँदोरहेछ । पूर्वमा ईश्वरेच्छाबाट प्रकम्पन भएर जगत् र जीवको सिर्जना भएका अनेकौं बिम्ब प्रस्तुत गरिएका छन् । ब्रह्माको तप, विष्णुको निद्रा, उनका कानको कानेगुजी (फोहोर ?)बाट मधु र कैटभ राक्षसको उत्पत्ति तिनैसँग विष्णुको लडाइँ हरूवाले पनि वरदान दिएको अनौठो प्रस्तुति । हिरण्यगर्भ आदिका माध्यमले उपनिषदादिले प्रक्षेपण गरेका धारणा अनेकौं भवाटवीलाई सरल शब्दावलीमा भट्टराईले प्रस्तुत गरेका छन् । वेद, ब्राह्मण, आरण्यक र उपनिषत् आदिको परिचय दिँदै पौरस्त्यजगत्मा प्रसिद्ध बनेर विकसित भएका छवटै दर्शन र प्रस्थान त्रयीका सम्बन्धमा टिप्पणी गर्दै २० वटा उपशीर्षकमा उहाँले पौरस्त्य चिन्तनका कुरालाई बिट मारेको देखिन्छ । पौरस्त्य पाण्डित्य परम्परा भएको ब्राह्मणकुलको जन्म र सुरुमा पूर्वमध्यमासम्मको संस्कृत भाषासाहित्यका अध्ययनले पनि पौरस्त्य दर्शनाटवीमा चाहार्न भट्टराईलाई मद्दत पुगेको देखिन्छ । लोकायत (चार्वक) जैन, बौद्ध, न्याय, वैशेषिक, सांख्य, योग, पूर्वमीमांसा र उत्तरमीमांसाका साथै इशाको आठौं शताब्दीदेखि १४औं शताब्दीसम्म विकसित र व्याख्यायित पौरस्त्य दर्शनका नास्तिक आस्तिक अनि पन्थ तथा सम्प्रदायका रूपमा पलाएका चिन्तनका ऐँजेरुको पनि सार संक्षेप नबिराइकन राख्नु नै पहिलो अध्यायको विशेषता हो । आर्य सनातन वैदिक धर्ममा पलाएका (वैष्णव, शाक्त, शैव, प्रत्यभिज्ञा, नकुलीश, पाशुपत, रामेश्वर) आदिजस्ता दर्शन भनेका ऐँजेरु नै हुन् जसले वैदिक सनातन धर्मलाई ढपक्क ढाकेर अनेकौं प्रकारका लहराले जेलेर कुक्रुक्क परेको रूखजस्तो बनाएका छन् । हुन पनि यी सबै कुराको उल्लेख गर्दागर्दै १६२ पृष्ट त पौरस्त्य दर्शनले नै खाएको पनि देखिन्छ ।

महासागर झैं फैलेको त्यत्तिकै चिन्तनको गहिराइ भएको पौरस्त्य दर्शनका हाँगा बिँगा पातपतिंगर चाहार्नु चानचुने कुरो पनि छैन । ५४ वटा त पुराण, उपपुराण, महापुराण छन् भने चारवेद र तिनका छवटा अंग २२३ वटा र अनेकौं कल्पका भनेर गरिएका चिन्तनका चस्काले भरिएका उपनिषत् पनि त महासागरै सरहका छन् पनि । भट्टराई यस अध्यायको टुंग्याउनीमा लेख्छन्...नेपालको अधिकतम जनसंख्या हिन्दु वा बौद्ध धर्मावलम्बी भएकोले भारतीय दर्शन नै परम्परागत रूपमा प्राय: नेपालीका लागि अनुकरणीय हुँदै आएको हो । वास्तवमा दर्शन वा ज्ञानविज्ञान (जस्ता कुरा ?) भारतीय वा पाश्चात्य भन्ने हुँदैनन् । यी सार्वदेशिक एवं सार्वकालिक हुन्छन् (भट्टराई, २०८०, पृ. १६२) । पाश्चात्य दर्शनको प्रारम्भिक उद्गमस्थल ग्रीस एवं त्यसको आसपासको क्षेत्र मानिन्छ । त्यस बेलाको भूमध्यसागरका तटीय क्षेत्रयुरोपको दक्षिणी भाग (ग्रीस, इटली आदि) अफ्रिकाको उत्तरी भाग (अलिक्जान्ड्रिया) एसियाको पश्चिमी भाग (एसियामाइनर) लागायत् यसभित्र पर्ने विभिन्न द्दीपसमूहलाई हेलेनिक जगत् भनिन्थ्यो (ऐ पृ १६३) । यसरी प्रारम्भ गर्दै उनले यस दोस्रा अध्यायलाई भौगोलिक, कालक्रमिक र वैषयिक दृष्टिले चिनाउने प्रयत्न गरेका छन् । पश्चिमतिरका दर्शनमा संसारलाई हेरेर यसका विष्मायक कुरामा दिल, दिमागका साथ अवलोकन र विश्लेषण, शंकाउपशंका आदिका माध्यमले एउटा परिणाम कतै निक्लेको र कतै ननिक्लेको अवस्थालाई समेत ससाना उपशीर्षकमा राखेर विश्लेषण गरिएको देखिन्छ । यो दर्शनका कुरा पढ्दै गर्दा मैले एउटा भनाइ सम्झें ‘काठका चुलामा, काठबाटै बालेको आगाले काठकै भाँडामा भात पकाउनु’ जस्तै हो भाषाका माध्यमले भाषाकै बारेमा वताउनु भनेको । दर्शन पनि अस्तिदेखि मान्छेका मनमा उत्पन्न हुँदै आएका कुरा जो यो जगत् र जीवनका सम्बन्धमा आआफ्नै मति र बुद्धिका साथ लागेका थिए तिनलाई व्याख्या गर्नु दुरुह र संकट मोल्नु नै हो । दोस्रो अध्यायमा पहिला आयोनियाका भौतिक शास्त्री जसले प्रकृतिका गतिविधिको अध्ययन गरे । मिथक र मानकलाई मानेन् ।

प्रकृतिमा नै केन्द्रित भएथे जस्तो कि पाइथागोरस । यिनले एउटा चिन्तन परम्परा नै चलाएथे । जसलाई भट्टराईले पाइथागोरसको स्कुल भन्ने नाम दिएर हेराक्लिटस, एलियाटिक स्कुल, एम्पोडोक्लिज, अनाक्सागोरस परमाणुवाद, सोफिष्टआदि दर्शनको प्रस्तुतिपछि सुकरात, प्लेटो, अरस्तु, एपिक्युरस, स्टोइकवाद, संशय एवं सारसंग्रहवाद, यहुदी (ग्रीक दर्शन) नव प्लेटोवादको चर्चापछि मध्ययुगीन इशाई धर्मदर्शनमा प्रवेश गरेर सेन्ट अगस्टिनको परिचर्चा गर्दै मध्ययुगीन् कोलास्टिन दर्शन जसमा अरू दुईजना थपिएका थिए र नामरूपवाद, यथार्थवाद, एन्सेल्म, पिटर एबेलार्ड, रहस्यवाद तथा सर्वेश्वरवाद जस्ता कुराको सारसंक्षेप प्रस्तुत गर्दै अगाडि बढ्ने क्रममा भट्टराईले अरबको इस्लामिक धर्म दर्शनको समेत सारसङ्षेपलाई प्रक्षेपण गरेका छन् भने सेन्ट थमस एक्विनासको प्रस्ततिमा आएर मध्यकालीन दर्शनसँगै पुनर्जागरण एवं पुनर्निर्माण ‘काल’ भनेर इतिहास लेखेजस्तो भ्रम पार्न खोजिएको पनि देखिन्छ । दर्शन भनेको सार्वकालिक हुन्छन् अत: कालक्रममा होइन दार्शनिकको समय या दर्शनको स्थापना कालको सम्म इतिहासको कडी ग्राह्य हुन्छ । इतिहास जहिले पनि कुनै खास समय बिन्दुबाट अर्को खास समयबिन्दुमा गएर अडिन्छ ।

ग्रहण गरेको कालावधि तर इतिहास समयको निरवच्छिन्न प्रवाह हो अत: दर्शनलाई कालक्रममा भन्दा दार्शनिकको चिन्तन स्थापना र त्यसको व्यप्यतालाई दृष्टिगत गरेर लेखिनुपर्ने हो । प्रस्तुति सौविध्य र वैषयिक स्पष्टताका लागि डा.भट्टराईले यसो गरेको हो कि भन्ने आशंका गर्न सकिन्छ । पौरस्त्य शैली त अझ पूर्वपक्ष र उत्तरपक्षका रूपमा प्रश्न शंका समाधान र नयाँ कुरो थप हुँदै लक्ष्यसम्म पुग्दछ । आज हाम्रो लेखन र अनुसन्धान हाँसको चाल न कुखुराका चालमा परिणत भएर कागको चाल बनेको यसको सिकार डा.भट्टराई पनि बनेकै देखिन्छन् ।

यसै अध्यायमा आधुनिक दर्शन भन्ने शीर्षकको अनुक्रममा एकरूपात्मक शृंखला खडा गरेर फ्रान्सिस बेकनबाट आरम्भ गरी आदर्शवाद विरुद्धको यथार्थवादसम्मका कुरा क्रमश: प्रस्तुत गर्दै भट्टराईले आफ्ना कुरा गरेका छन् । उनले जसरी यो पुस्तकको नाम नै ‘जिज्ञासा’ भन्न रुचाए । ऋग्वेदको नासदीयसूक्तका अन्वयात्मक र व्यतिरेकात्मक व्याख्या गरिएको भेटिन्छ । डा.भट्टराईका प्रस्तुतिमा अन्वयात्मक प्रस्तुति शैली रहेर पनि शीर्षकीकरण न अन्वय न व्यतिरेकबीचको बाटो अवलम्बित भएको देखिन्छ । वस्तुत: नासदीय सूक्तको निष्कर्ष केहो भने ‘मानव हो ! तिमीहरू यो जीवनजगत्को न आदि जान्न योग्य छौ न त अन्तिम परिणति नै बुझ्न सक्ने छौ ।’ अर्थात् यो त्यसले मात्रै जान्दछ जसको नामरूप छैन जो यो ब्रह्माण्डमा व्याप्त छ यो ब्रह्माण्ड नै जसको अंग हो त्यो देवता होइन, त्यो देवी होइन त्यसको कुनै लिंग (चिह्न, आकारप्रकार, स्त्रीपुरुष आदि) छैन यसैले त्यो ‘ऋत’ हो ऋत नै ब्रह्म हो भनिएको भेटिन्छ । आजको विश्वमा प्रचलित धेरै दर्शनको उत्पत्ति, उत्पादक, विकास र अनुपालक आदिका सम्बन्धमा सरल बुझिने आकर्षक शैलीमा दर्शनका विषय प्रभाव र दार्शनिकको उपस्थितिको सामयिक कडीलाई जोडेर भट्टराईले यो पुस्तक प्रस्तुत गरेका छन् । आधुनिक दर्शनमा उनले प्रस्तुत गरेका दार्शनिक २८ जना छन् । यिनको देश समय र तिनले चिन्तन गरेका सूत्रको प्रस्तुतिमा भट्टराई आकर्षक र इमानदारसमेत रहेका देखिन्छन् । ज्ञानविज्ञानका क्षेत्रमा बाहेक हामीमा यी दर्शनको खास प्रभाव देखिँदैन । वस्तुत: भट्टराईले लेखेको यो पुस्तक एक प्रकारको ज्ञानविज्ञान र दर्शन पढ्दा गरिएको नोट टिपोटको सम्पादित अंश जस्तो पनि देखिन्छ । एउटा कुनै दर्शनलाई आद्योपान्त केलाएर विश्लेषण गरेर आफ्नो मत स्थापना गर्ने पद्धतिमा यो पुस्तक आधृत रहेको छैन । यो त पौरस्त्य दर्शनको प्रारम्भ बिन्दुबाट पाश्चात्य दर्शनको वर्तमान बिन्दुसम्मको एकोहोरो प्रक्षेपण या प्रस्तुतिमा रमाएर अघि बढेको छ । पहिला संस्कृत भाषासाहित्यको पूर्वमध्यमा (एस.एल.सी.) पास गरेर अनि गणित र विज्ञानका क्षेत्रतिर हाम्फालेका मान्छेका निमित्त पाश्चात्य दर्शन र विज्ञानका गाथा गाउन जति सजिलो हुन्छ त्यति नै सजिलो आरम्भिक पौरस्त्यज्ञान र दर्शन एवं चिन्तनका शरणीलाई कोट्याउन चाहिँ हुँदैन । भौतिकवादी दर्शन र सर्वात्मना अध्यात्मवादी दर्शनका बीचको विभेद नै यही हो । जीवन ज्युनुमात्रै होइन जन्मनु पनि हो र जीवन जन्मनु र ज्युनुमात्रै होइन सहज सरल मृत्यु पनि जीवनकै एउटा सत्य हो । मर्ने भएँ भनेर कोरामिन लगाइमाग्नेको पीडाभन्दा मृत्युलाई आमन्त्रण गरेर नारायणीका बगरमा सुत्ने लेखनाथ या वनमा गएर मृत्युलाई आमन्त्रण गरेर हाँसीहाँसीकन अनन्तमा विलीन हुने पौरस्त्य ऋषिको गाथा बुझ्न कठिन छ । सिसिफसका ढुंगाले भनेका कुरा उद्दालक आरुणि र श्वेतकेतुले भनेका छैनन् र ? नित्से, कामु, सार्त्र, किर्केगार्ड र नेपोलियन बोनापार्टले भनेका जस्तै कुरा चार्वाकले र बुद्धले पनि त केही हदसम्म गरेका थिए नि । श्रमणमा भएको फजुल खर्चलाई लिएर चाणक्यले प्रस्तुत गरेको राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको चिन्तनलाई विस्मार्कले सम्मान गरेनन् र ? बीपीको प्रजातान्त्रिक समाजवादी विचारमा मार्क्सको पुँजी संशोधित भएको छैन र ? यस पुस्तकको तेस्रो अध्याय उपसंहारका रूपमा आएको छ । उपसंहारलाई विद्यावारिधिको शोधप्रबन्धकै शैलीमा पुस्तककै उपसंहार बनाइएको छ । भाषा विषयानुसार सरल र सुबोध्य छ । शैली प्रबाहशील रहेको छ । मानव चेतना र मुद्राराक्षसीय वृत्तिका तुलनामा शुद्ध रहेको भेटिन्छ । लेखाइ अत्यन्त नै सोच र समझयुक्त भएर पनि गणितीय तथ्यांकनसहितको भएको हुनाले पुस्तक पठनीय बनेको छ । दर्शनका विद्यार्थीहरूका निमित्त यो भूगोल र खगोलमा हुर्किएका दर्शन, विचार तथा जीवनजगत् बुझ्न अति उपयोगीसमेत रहेको देखिन्छ ।

-ईहिमालयटाइम्स डटकम

महत्वपूर्ण टेलिफोन

प्रहरी कार्यालय
- बुटवल ०७१-५४०२२२
- स.प्र.क्याम्प बुटवल ९७४७०४३४६९
- बुटवल रामनगर ०७१-५४१२३३
- भैरहवा ०७१-५२०१९९
- अर्घाखाँची ०७७-५२११९९
- गुल्मी ०७९-५२०१९९
- परासी ०७८-५२०१९९
- तौलिहवा ०७६-५६००९९
- पाल्पा ०७५-५२०५३६, ५२०१९९
- इप्रका रामपुर ०७५-६९१५१५

अस्पताल कार्यालय
- लुम्बिनीसिटी अस्पताल ०७१-५५१५५७, ५५१५५८
- लुम्बिनी अञ्चल अस्पताल ०७१-५४०२००, ५४०२०१
- भिमअस्पताल भैरहवा ०७१-५२०१९३
- मिसनअस्पताल पाल्पा ०७५-५२०१११, ५२०४८९
- परिवार नियोजन संघ पाल्पा ०७५-५२०७२३
- पाल्पा जिल्ला अस्पताल ०७५-५२०१५४
- लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०७५-४११२०१
- पिचन्द्र परासी ०७८-५२०१८८
- भैरहवा आँखा अस्पताल ०७१-५२०२६५
- अर्घाखाँची जिल्ला अस्पताल ०७७-५२०२५७
- तम्घास जिल्ला अस्पताल ०७९-५२०१८८
- तौलिहवा जिल्ला अस्पताल ०७६-५६०२००
- सिद्धार्थबाल महिला अस्पताल ०७१-५४४४५०
- बुटवल हस्पितल ०७१-५४६४३२
- लुम्बिनी नर्सिङ होम ०७१-५४२६४१, ५४५६४१
- रेडक्रस बुटवल ५४१००४
- लायन्स आँखा उ. केन्द्र बुटवल ५४५८४५
- मेडिटेक अस्पताल ५४९०७२
- कान्तिपूर डेण्टल हस्पिटल ०७१-५४७८४०
- आँखा अस्पताल पाल्पा:०७५-५२०३३३, ५२११७९
- रामपुर अस्पताल: ०७५-४००१५४

एम्बुलेन्स न.
- रोटरी क्लब बुटवल ०७१-५४४६००
- लियो क्लब अफ बुटवल ०७१-५४५८९३
- रेडक्रस भैरहवा०७१-५२०२६३
- रेयुकाई भैरहवा ०७१-५२६६७३,९८४७०२२४६४
- परासी ०७८-५२०१२५
- रेडक्रस पाल्पा ०७५-५२०६००
- रेडक्रस तौलिहवा ०७६-५६००१५
- रेडक्रस अर्घाखाँची ०७७-४२०२७५, ४२०११७
- रेडक्रस गुल्मी ०८९-५२०१६३
- नेपाल परिवार नियोजन संघ ०७१-५४००८१
- लुम्बिनी नसिङ होम प्रा.लि. ०७१-५४१६४१
- नेपाल भारतमैत्री समाज मो. ९८४७०२५०९९
- जनसेवा क्लब नयाँमिल ११५७०२१२४६
- लुम्बिनी नि.व्या.संघ भैरहवा ६२१०५८
- बनगाई क्लब बनगाई ०७६-६९०१०२
- रेडक्रस देवदह ०७१-५७७०९९
- लुम्बिनी मेडिकल कलेज ०७५-५२०८४०
- बुटवल जेसिस ९८४७१२९९६४
- न्यू एकता क्लव तानसेन : ०७५-५२२२००
- परिवार नियोजन संघ पाल्पा : ९८४७१०२७६५
- रामपुर टे.इन्स्टी.:९८५७०६२२४७,९८५७०६०५०४

दैनिक राशिफल

मेष : दाम्पत्य जीवनमा एक किसिमको निरासता आउन सक्छ ।	**तुला** : सुखद् यात्राको योग छ । धनार्जनका नयाँ स्रोतहरू पत्ता लाग्नेछन् ।
वृष : चिताएको कामले तीव्रता लिनेछ । परिश्रमबाट उपलब्धि राम्रै पाइनेछ ।	**वृश्चिक** : अवसरले मन प्रसन्न रहनेछ । यात्राको अवसर प्राप्त हुनेछ ।
मिथुन : शुभकार्यको चर्चा चल्नेछ । कान्ति र शान्ति छाउनेछ ।	**धनु** : जिद्दीपनाले गर्दा काम बिग्रने डर छ । तनाव बढेको महसुस हुनेछ ।
कर्कट : भाग्यले अवसर जुराउनेछ । कारोबारबाट राम्रो फाईदा हुनेछ ।	**मकर** : उपलब्धि राम्रै पाइएला । रोकिएका काम पुन: सुरु हुन सक्छन् ।
सिंह : हर्षका बीचमा समय व्यतीत हुनेछ । स्वास्थ्य सबल नै रहनेछ ।	**कुम्भ** : कार्यमा सफलता मिल्नेछ । जटिल ठानिएको कामसमेत सम्पादन हुनसक्छ ।
कन्या : आर्थिक र व्यवसायिक समस्या समाधान हुनेछन् । शत्रु पनि क्षय होलान् ।	**मीन** : मित्रताको बन्धन कसिने छ । नोकरी गर्नेले मानसम्मान पाउनेछन् ।

साहित्य ● नवीन प्राचीन

घर

केही कविताका किताब ल्याएको छु । केही उदास हरफ पल्टन्छन् । घाम मुलुकमै छुटेको छ, अझै धेरै महिना पर्खनुपर्छ उसको अनुहार देख्न । दिनहरु दिनदिनै छोटिँदै छन् । म जीवनका बारे लेख्न बसेको छैन । तर पनि दिनहरु त दिनदिनै छोटिने नै हुन् । घाम केही महिनापछि घनघोर रिस अनुहारमा पोतेर आइपुग्छ अचानक । वाक्क लाग्दो लामो न लामो यात्राले अनुहार रातो पारेर भफभरको रिस पोख्छ घर बसुन्जेल र हिंडी पनि हाल्छ । बल्ल बल्ल वर्षौंमा छुट्टी पाएको लाहुरेले गुनासो, हतार र रिसमै आफ्नो छुट्टी सके जस्तो । या भर्खरै मैले बल्ल बल्ल पाँच वर्षमा ५५ दिनको छुट्टी मनाउदाँको मेरो हालत जस्तो । ऊ हुर्रिएर आउँछ र हुर्रिएरै फर्कन्छ ।

मलाई घामको खुब न्यास्रो लाग्छ यो मुलुकमा । ज्यान तातुन्जेल घाममा बस्नु सबैभन्दा बढी तिर्सना लाग्ने कुरा हो मलाई यहाँ । वर्षको ६ महिना जति हिउँ भेटिने र बाँकी रहेका ३ महिना हिउँ पर्ने र पग्लने तयारीमा बिताउँछ यहाँको मौसम । ढिलो गरी उज्यालो हुनु, बस् रात भन्दा अलि उज्यालो-उज्यालो हुनु (घाम लाग्नु हैन) र अलिक धेरै उज्यालो हुनै लाग्दा फेरि अँध्यारो हुनु । यसरी बित्छन् वर्षका नौ महिना । मैले थाहै नपाई (या भनौं सबैभन्दा बढी थाहा पाएर) ६० महिना बिताइसकेछु यो भूगोलमा । यसरी नै त बित्ने होला जीवन, हत्केलामा मुद्री पार्न खोजेको बालुवा जस्तो । जम्मा जम्मी दिउँसोको ४ बजेको हो, तर उज्यालो अघि सिरक ओढेर सुतिसकेको छ । क्रिसमसको तयारीमा घरहरु चम्किला बत्तीले सजाइएका छन् । तर मान्छेहरु कि त्यो फिलिमिली किन्ने पैसा भेला पार्न मजदूरी गर्दैछन् कि सोफामा पल्टेर आफ्नो प्रिय कुनै टिभी शो हेर्दैछन् । यहाँ बस् बत्तीको फिलिमिली छ । ६० महिनापछि मुलुक फर्केर तिहार मनाउँदै गर्दा मलाई परदेशको क्रिसमसको झल्को आयो । दाजुभाइ शहरको तिहार हेर्न निस्केका छौं । शहर उज्यालो छ, लोडसेडिङ छैन । घरहरु उज्यालो बत्तीले सजाइएका छन् । तर मान्छे ? मान्छे कि त्यो उज्यालो किन्न अनुहारभरि अँध्यारो पोतेर मरुभूमिमा पसिना बगाउँदै छन्, या घामको अनुहार देख्न क्यालेण्डरमा चिनो लगाउँदै छन् । यहाँ पनि छ त बस् बत्तीको फिलिमिली । धत्तेरी ! एउटा मान्छेले के के पोको पारेर लैजाँदो रहेछ घरबाट ? अँ म कविताका कुरा गर्दै थिएँ । यो घामले बसाइ सरेको भूगोलमा कविताका न्याना हत्केला समाएर आफ्नो हृदयमा थोरै भए पनि उज्यालो जोगाउँ भन्ने लाग्छ ।

उसो त कविता बाहेक पनि केही किताब ल्याएको छु– कथा, उपन्यास, नाटक, संस्मरण । मौसम उस्तो भएर हो या सबैतिरका हृदय ओसिएका हुन्, या म नै यति धेरै गह्रुङ्गो भएको छु । सबै उस्तै नै लाग्छन् । हृदयमा अझै भार थप्न मन छैन । हृदयमा हलुका जस्ता हरफहरु खोजिरहेछ हृदय । भेटिने छाँटकाँट छैन । साँच्ची म घर बाहिर ननिस्केको कति दिन भयो ? खुल्ला हावामा सास नफेरेको ? आ होस्, बाहिर हावा कहाँ छ र ? बस् स्याँठ छ । खासमा बाहिर कहाँ छ ? मेरो वरपर त कोसौंसम्म पृथ्वीले एउटा बाक्लो न बाक्लो कम्बल ओढेर आफ्नो जीउ तताउने असफल प्रयास गर्दैछ । र यो प्रयास धेरै लामो हुनेवाला छ । घरमा छोरी छे अढाई वर्ष पुग्न लागेकी, उसलाई घरभित्र बस्नु कस्तो सकस हुन्छ । मलाई भने महिनौंसम्म बाहिर निस्किनु नपरे हुन्थ्यो जस्तो भएको छ । बस् तातो पानी पिउनु, उसका बालसुलभ हर्कत हेर्नु, या दिनभर सुतिरहनु । अल्छीका सबै हद पार गर्नु । उहिले हामी बुबालाई कतै बाहिर घुम्न निस्कौं न भन्दा तिमीहरु सबै जाओ म एक्लै घर हेर्छु बस्छु भन्नुहुन्थ्यो । अचेल मलाई त्यस्तै हुन्छ । घरमै बसिरहुँ, कहीं नजाउँ । कतै ननिस्कुँ । यसको ठिक विपरित सानी छोरीलाई एक मिनेट पनि घरभित्र बस्न नपरे हुन्थ्यो जस्तो हुन्छ । म बुझ्न सक्छु ।

केही अघिसम्म म घरमा एकछिन पनि हुन्नथें । बस् निदाउन आइपुग्थें । बा-आमाको काख जस्तो हुन्थ्यो घर । मनलाग्दा घुमियो, अरु बेला मनमर्जी । म जहाँ पुगे पनि त्यो काख त्यहीं छ भन्ने ढुक्कले वर्षौं घर छोड्ने हिम्मत दिने होला । यसपटक पनि ५५ दिनमा मुस्किलले ५ दिन दिनभरि घर बसें होला बा-आमा सँग । तर जब परदेश फर्किएँ, घाम देशमै छुट्यो, घर छोड्ने जाँगर घरमै छुट्यो । एउटा गहिरो आलस्य अचानक शरीर र मनमा टाँसिएको छ । 'घर' छोडेर बाहिर जाने जाँगर एकपटको पनि छैन । सायद घर, घरमै छुट्यो । हामी सानो छँदा बुबाआमा साँझसम्म पनि जस्तोसुकै चिसो, अँध्यारो, झरी भए पनि घाँसका ठूला ठूला बोझा बोकेर घर फर्कनुहुन्थ्यो । बिजुली नभएको गाउँमा ओसिएका गुइँठा र दाउरा भेला पारेर छामछाम छुमछुम गर्दै खाना बसाउनुहुन्थ्यो । खाना पाकदासम्म हामी निदाइसकेका हुन्थ्यौं । निद्रामै कसो कसो खाना खाएर फेरि निदाउँथ्यौं । सायद हाम्री छोरीले पनि ठूली भएर आफ्ना आमा-बाका बारे सम्झने कुरा यस्तै हुन्छन् होला ।

त्यहाँ अँगेनाका धुवाँ नहोलान्, घाँसका बोझा नहोलान् तर उसका बा-आमाका काँधको भार त उसै महसुस हुँदो हो उसलाई । जीवनको पिरो धुवाँले रसाएका हाम्रा आँखा कहाँ लुक्लान् र उसका आँखा सामु ? फोनमा नोटिफिकेशन बज्यो । अब तैंले यसरी नै घर बसिरहिस् भने छिटै घरले तँलाई घर निकाला गर्छ भन्यो बैंकको अप्लिकेशनले । ठिक छ, सायद सबैले आफ्नो घर बनाउन/जोगाउन घर बाहिर निस्कनै पर्दो हो । घर छोड्नै पर्दो हो। तर एक पटक घर बाहिर निस्किसकेपछि न कहिल्यै नयाँ घर भेटिन्छ, जसलाई ढुक्कले छोडेर मनलाग्दा फर्कन सकियोस् र त्यो सधैं उस्तै होस् । न पुरानो घर- घर रहन्छ । नयाँ 'घर'ले अपरिचित जस्तो गर्छ, पुरानो घरले पाहुना ।

छोरी तिमीलाई घर बाहिर जान कत्ति रहर लाग्छ । किनकि तिमी एकछिनमा फर्कंदा काख जस्तो तिम्रो घर जहाँको तहीं हुन्छ । तर यस्तो सधैं हुन्न रहेछ छोरी । एकदिन यस्तो आउँदो रहेछ, तिमी बरु निसासिन तयार हुँदो रहेछौ, तर घरले किचिएर मर्न तयार हुँदो रहेछौ, तर घर बसिरहन पुग्नु कत्रो विलासिता हो भन्ने गहिरो गरी महसुस गर्दो रहेछौ । तिमीले कुनै दिन यो पढ्यौ भने तिम्रो बाले त्यतिबेला समाचारमा नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल र प्यालेस्टिनीहरुले घरमै बसिरहन गरिरहेको संघर्ष देखिरहेको थियो भन्ने थाहा पाउनु । छोरी, मान्छेले जम्माजम्मी चाहने भनेको घरमै बसिरहन रहेछ । यत्तिका लागि ऊ जीवनभर घर छोड्न समेत तयार हुँदोरहेछ । तिमी आफैं घरबाहिर निस्कन सक्ने भएपछि कुनै दिन तिमीले कतै घुम्न जाउँ न भनौली र म भनौंला- तिमीहरु जाओ, म घरमै बस्छु । त्यतिबेला मलाई घरमै बसिरहन दिनु ल ?

-अनलाइन खबर डटकम

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय
उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय
घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय
पाल्पा, तानसेन

व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम प्राप्त गर्न इच्छुक व्यक्तिहरुले आवेदन पेश गर्ने सम्बन्धि सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८०/०९/०५

यस कार्यालयको चालु आ.व. २०८०/०८१ को स्वीकृत वार्षिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन हुने तपसिल बमोजिमका व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिममा सहभागी हुन ईच्छुक व्यक्तिहरुले आवश्यक कागजात सहित यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५(पन्ध्र) दिन भित्र कार्यालयमा स्वयं उपस्थित भई वा कार्यालयको **इमेल : csiopalpa@gmail.com** मार्फत तोकिएको ढाँचामा आवेदन पेश गर्नुहुन सम्बन्धित सबैमा जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

तपसिल

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
१.	Dhaka Weaver Training [illegible]	२० जना	[illegible]	[illegible]
२.	Plumbing and House Wiring Training [illegible]	१६/१६ जना	[illegible]	[illegible]
३.	[illegible]	२० जना	[illegible]	[illegible]
४.	[illegible]	१५ जना	[illegible]	[illegible]
५.	[illegible]	२० जना	[illegible]	[illegible]
६.	[illegible]	१५ जना	[illegible]	[illegible]
७.	[illegible]	१५ जना	[illegible]	[illegible]
८.	[illegible]	१५ जना	[illegible]	[illegible]
९.	[illegible]	२० जना	[illegible]	[illegible]

नोट :
- निवेदक १८ वर्ष पूरा भएको, लुम्बिनी प्रदेश भित्र स्थायी बसोबास भएको हुनुपर्नेछ ।(पाल्पा जिल्लाका स्थायी बासिन्दालाई प्राथमिकता हुनेछ)
- माथि उल्लेखित तालिम कार्यक्रमका लागि कम्तिमा १५ जना व्यक्तिहरुको आवेदन पेश नभएमा उक्त तालिम सञ्चालन गरिने छैन ।
- बुदाँ नं.१ र २ तालिमको हकमा तालिम पश्चात सीप परिक्षणमा समेत अनिवार्य सहभागी हुनुपर्नेछ ।
- बुदाँ नं.८ तालिमको हकमा रैनादेवी छहरा गाँउपालिका वडा नं.-७, पाल्पा स्थायी बसोवास गरेका दलित समुदायका नागरिक हुनुपर्नेछ ।
- स्तरोन्नती तालिमको हकमा प्रारम्भिक तालिम प्राप्त गरेको प्रमाण-पत्र पेश गर्नुपर्नेछ ।
- प्रारम्भिक तालिमको हकमा यस भन्दा अगाडी सोही प्रकृतिको तालिम नलिएको स्वघोषणा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- प्रशिक्षार्थीको योग्यता, छनौट, आचार संहिता तथा तालिम सम्बन्धि अन्य कार्यविधि लुम्बिनी प्रदेश सरकारको 'व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०' बमोजिम हुनेछ ।
- तालिम आवेदन फारम यस कार्यालयबाट वा मन्त्रालयको वेव साइट **www.moletm.lumbini.gov.np** मा रहेको 'व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम सञ्चालन कार्यविधि, २०८०' को अनुसूची-२ बाट वा कार्यालयको फेसबुक पेज घरेलु उद्योग कार्यालय पाल्पा बाट डाउनलोड गरी प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

(थप जानकारीको लागि घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, पाल्पाको फोन नं.०७५-५२०२३२ वा उद्यम विकास सहजकर्ता (मनोज घिमिरे) को मो.नं. ९८४७०६७५६४ मा सम्पर्क गर्न सकिनेछ ।)

उद्योग अधिकृत
घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, पाल्पा

निबन्ध ● अनिता कोइराला

शंकर लामिछानेको आँखा सापट माग्दा !

ओशो तपोवन गएर साँझ घर फर्किएका छौं । २०८० कार्तिक २५ गतेको दिन छ । शरीर थाकेर फतक्कै गलेको छ, पाकेको कर्कलोजस्तै । तपोवनकै खानाले टन्न भएकाले बैठक कोठामा आएर पल्टिएका छौं, अघाएको अजिंगरझैं ।

म्यासेन्जरमा एउटा म्यासेज ट्वाङ्ङ गर्यो, शान्त तलाउमा सानो ढुंगा फ्याँकेझैं । तर, जति थाके पनि मोबाइल त हातमै लिनुपर्ने आदत भएको छ । टुप्लुक्क देखापर्यो डाक्टर रामप्रसाद दाहालको म्यासेज । अनि, जुरुक्क उठेर म्यासेज हेर्न थालें । 'दुवैजनालाई निम्ता ।' कस्तो निम्तो हो यो ? कता जाने होला ? केको निम्तो हो ? सोच्न पनि भ्याएकी थिइनँ । फेरि अर्को म्यासेज ट्वाङ्ङ बज्यो । 'मोडर्न कन्या कलेज बानेश्वरमा भोलि बिहान ७.५ बजे देवकोटाजयन्ती कार्यक्रम हुने भएकोले उपस्थितिका लागि हार्दिक अनुरोध छ ।' शरीरको गति र मनको मति हेर्दा भोलि जान सक्ने स्थिति देखिनँ । अनि, म्यासेज फिर्ता पठाएँ । 'नमस्कार सर, हार्दिक धन्यवाद । आउने कोसिस गर्छौं ।'

कोठा संगीतमय छ । सोनी टीभीबाट इन्डियन आइडल रियालिटी शो आइरहेको छ । मेनुका पौडेलको भावपूर्ण गीत सुनेर आँखा जलमग्न पार्दै छौं । ट्वाङ्ङ गरेर फेरि अर्को म्यासेज बज्यो । 'जसरी'नि दुवैजनासहित आउनु है । अरू इच्छुकलाई पनि हजुरले आफ्नो कार्यक्रम ठानेर खबर गरिदिनु न ल ।' साहित्यिक मन न हो, म्यासेज पढेपछि एकैछिनमा चंगा भएर जागेजस्तो पो हुँदै गयो । सुभाष सरलाई भनें, "भोलि बिहान मोडर्न कन्या कलेज बानेश्वर जाऔं है । रामप्रसाद दाहाल सरले बोलाउनुभएको छ । श्रद्धाले बोलाएको ठाउँमा जानुपर्छ । लक्ष्मीपूजा गर्नुपर्ने भएको भए त कुनै हालतमा पनि जान सम्भव नै थिएन । तर, यो वर्ष घरमा लक्ष्मीपूजा गर्नु हुँदैन । तिहारका परिकारहरू पनि केही पकाउनुपरेको छैन । कम्तीमा देवकोटालाई साहित्यिक वातावरणमा सम्झेर, केही साहित्य सिर्जना गरेर र साहित्यिक माहोलमा केही बेर बसेर लक्ष्मीप्रसादको पूजा गरेर चाँडै नै घर फर्कौंला हुन्न र ?" २०८० सालमा हजुरआमा सासूको स्वर्गवास भएकोले यो वर्ष कुनै पनि चाडपर्वहरू हर्षोल्लासका साथ सम्पन्न भएनन् हाम्रो घरमा ।

भोलि पनि घरबाहिर जाने कुरा सुनेर सुभाष सरले नजानेजस्तो गर्नुभएको आभास पाएँ । तर, केही बोलिनँ । दुई दिनदेखि लगातार हिँडेर दिक्क लागेको पनि थियो होला । म पो सधैं घरै बस्ने मान्छे भएर कहिलेकाहीं बाहिरफेर हिँड्दा निकै रमाइलो लाग्छ । हरेक दिन हिँड्नुपर्ने मान्छेलाई त आरामले घरकै छतमा घाम तापेर बस्दा आनन्द लाग्ने नै भयो । अझ, बानेश्वर त सुभाष सरलाई हरेक दिन पुग्नुपर्ने ठाउँ भएकोले बिदाको दिनमा पक्कै हिँड्न मन नलागेको हुनुपर्छ । आफ्नै मनमा तर्कहरूको रोटेपिङ घुमाउन थालें थिएँ, भुसुक्कै निदाएछु । बिहान सबेरै उठेपछि हृदयले नै भन्न थाल्यो- कार्यक्रममा जा ! अनि, सुभाष सरलाई पनि उठाएँ । कार्यक्रममा जाने नजाने केही प्रतिक्रिया नदिई मैले भनेको सहर्ष स्वीकार पो गर्नुभयो, म त फुरुङ्ङ हुने भइहालें । मनले ठान्यो- पक्कै उहाँको शरीरमा ऊर्जा पुन: फर्किएछ । पुलुक्क सुभाष सरको मुखमा हेरें, उत्साह छरपस्ट पोखिएको थियो, बिहानीको झुल्केघाम आँगनमा छरिएजसरी । जब जब सुभाष सरको मुहारमा मप्रतिको विश्वास र साहित्यप्रतिको अनुराग, प्रेम, प्रसन्नता र सम्मान देख्छु, म त्यसैत्यसै कुबेर बन्न पुग्छु । मैले भाग लिने हरेक साहित्यिक कार्यक्रमहरूमा उहाँ पनि साथै भइदिए मलाई पनि आनन्द र ढुक्क अनुभव हुने गर्छ । उहाँ साथमा हुँदा जति ढिलो भए पनि निर्भीक भएर कार्यक्रमको पूर्ण आनन्द उठाउन सक्छु । तर, सधैं सम्भव हुँदैन । त्यसैले समय मिलेको र बिदाको बेलामा सुभाष सर साथै हुँदा मलाई रमाइलो लाग्ने त भइहाल्यो । उहाँलाई जिम्मेवारीको भारीले थिचेको छ । साहित्यमा बडो रस हुँदाहुँदै पनि रसायनशास्त्रको बिरसिलो प्रयोगशालामा उमेर पगाल्नुपरेको छ । सुभाष सर मभन्दा निकै अगाडि नै साहित्यको तपोवनमा दीक्षित हुनुभएको एक असल साहित्यप्रेमी मान्छे, म त उहाँकै छत्रछायामा हुर्किएकी नवीन बिरुवा मात्र न हुँ । अनि, सहमति, सहकार्य र शान्तिले साहित्यिक कार्यक्रममा दुवै जान पाउँदा हर्षले विभोर हुने गर्छु । नित्यकर्म सकेर हामी बानेश्वरतिर बत्तियौं ।

आज देवकोटाको ११५औं जन्मजयन्ती भएकोले कार्यक्रममा केही बोल्नुपर्ने पो हो कि भन्ने लाग्दै थियो । मनमा कुराहरू झुत्ती खेल्न थाले । देवकोटालाई सम्झिनेबित्तिकै देवकोटाको जीवनले मलाई पिरोल्न थाल्छ । 'संसार रूपी सुख स्वर्गभित्र रमें रमाएँ लिई भित्र चित्र' यो कविता मनमनै दोहोर्याएँ । मलाई कविताको भाव र मर्मले भित्रैसम्म चिथोर्न थाल्यो । उत्तिखेरै मेरो मस्तिष्कमा शंकर लामिछाने अवतरित भए । अनि, म विम्बप्रतिविम्बमा पौडी खेल्न थालें । शंकर लामिछानेका शब्दहरूले मलाई नराम्रोसँग भिजाउँदै लग्यो । शंकर लामिछानेको आँखा सापट मागेर म देवकोटालाई हेर्न थाल्छु । लामिछानेले देवकोटालाई पहिलोपटक भेट्दा देवकोटाको घरमा देखिएको दृश्यहरू मेरा आँखामा सजीव भएर नाच्न थाल्छन् । देवकोटाको दैनिकी, आर्थिक अवस्था, अद्भुत क्षमता, मैतिदेवीको देवकोटाको घरभित्र छरिएको दारूण कथा र व्यथाले मलाई उकुसमुकुस पार्न थाल्छ । मलाई शंकर लामिछानेका आँखाहरू ज्यादै मन पर्न थाल्छन् । किनकिन मलाई आजको साहित्यिक माहोलमा शंकर लामिछानेका आँखाहरू खोज्न मन लाग्छ, तर म निराश हुन्छु । देवकोटाका दाँत र नंग्राले सिसाकलम ताछेको दृश्य देख्छु । मसिरको त्यो बेलाको काठमाडौंमा जाडो कस्तो थियो होला कल्पना गर्छु । मैलो दोलाइँ ओढेर धोती मात्र लगाएका देवकोटालाई ओछ्यानमा घोप्टो परेर पढिरहेको देख्छु । डसनामुनि चुरोटका ठुटाहरू असरल्ल छरिएको देख्छु । एउटा सिंगो चुरोट देख्दा खुसी भएको महाकविको त्यो अनुहार कल्पना गर्न पुग्छु । देवकोटाको सम्पूर्ण अवस्था देखेर शंकरलाई आफूले लगाएका सफा लुगा, घडी, जुत्ता सबै निरर्थक लाग्दै जान्छन् । महाकविको दरिद्रता र आफ्नो सम्पन्नता देखेर लामिछानेलाई आफैंसँग घृणा जाग्छ । आहा, शंकरको आँखा र सोच ! म त्यो युगमा पुगेकी हुन्छु । हठात् म झस्किन्छु । "बानेश्वर झर्ने अगाडि आउनुस्," सहचालक भाइ जोडले कराउँछन् । म देवकोटाको मैतिदेवीको घरबाट एकैचोटि बानेश्वर फुत्त झर्छु । बानेश्वरदेखि भीमसेनगोलासम्म पैदलै हिँड्दै छौं । प्रात:कालीन हिँडाइ गजब भएको छ । बाटोभरि बुढाबुढी देवकोटाकै कुरा गर्दै हिँडिरहेका छौं । हामी कलेजको गेटमा पुगेका छौं । दाहाल सर गेटमै देखिनुहुन्छ । कलेजका बहिनीहरू फूलको गुच्छासहित हामीलाई स्वागत गर्न आएका छन् । नजिकै शर्मिला कोइराला दिदी उभिइरहनुभएको छ । शर्मिला दिदीसँग कुरै भएको थिएन । दिदी छक्क परेको देख्दै छु । दिदी र बहिनीको औपचारिक भेट सायद पहिलोपटक भएको छ । सार्वजनिकस्थलमा औपचारिक भएर दिदीसँग कहिले बोलेकी थिइनँ । एउटै कोखकी दिदीका अगाडि सम्हालिएर बोल्दा मलाई हुनसम्म भयो । भित्रभित्र लाज, संकोच र हाँसो एकैचोटि उठिरहेको छ । हामी अतिथि भएर गएका छौं । पाहुनाहरू आउनेक्रम जारी नै छ । आँखाले छिचोल्दै छन् चिरपरिचित अनुहारहरू । वरिष्ठ कवि कृष्ण बाउसेको मिठो कविता प्रत्यक्ष सुन्ने सुनौलो माहोल बनेको छ । बिहानको चिसोले चाहिँ खलनायकको भूमिका निभाउँदै छ । केही समयको प्रतीक्षापछि प्रमुख अतिथि वरिष्ठ कवि तुलसी दिवसको आगमन भएको छ । अब भने बल्ल कार्यक्रम औपचारिक रूपमा सुरु भयो । पानसमा दीप प्रज्वलन गर्दा मेरो हृदयमा पनि साहित्य साधनाको चम्किलो दियो बल्दै जाओस् भन्ने कामना गरें । तुलसी दिवसको छायामा महाकविको साक्षात्कार भएको झैं अनुभूत गर्दै छु । बाबा बस्नेत, काशीराज दाहाल, सन्ध्या पहाडी, कृष्ण बाउसे, रामप्रसाद पन्त, उपेन्द्र शर्मा काफ्लेलगायत निकै सम्मानित व्यक्तित्वहरूको उपस्थिति छ । म पनि थाहै नपाई यो भव्य मञ्चमा आसीन भएकी छु । महाकविलाई स्मरण गर्दै सबैका शिर श्रद्धावनत भएको देख्दै छु । महाकविलाई विभिन्न उपमा, विम्बले सम्बोधन गरिँदै छ । निराला कवि, अद्भुत प्रतिभाका विलक्षण कवि, विराट चेतनाका धनी र मानवतावादी कविका रूपमा स्मरण गरिएको छ । कलेजका संस्थापक अध्यक्ष रामप्रसाद दाहाल भन्दै हुनुहुन्छ, 'देवकोटा मान्छेलाई ईश्वर बनाउन नचाहने र ईश्वरलाई मान्छे बनाउन नचाहने स्रष्टा हुन् ।' दाहाल सरको सरलता र बौद्धिकताले मलाई नतमस्तक पार्दै छ । सरको छोटो र मिठो सम्बोधन बडो सान्दर्भिक लाग्दै छ । कसैले महाकविलाई स्वच्छन्दतावादी कविको रूपमा सम्झिन पुग्नुभएको छ । तुलसी दिवसको सारगर्भित वाणी निकै श्रवणीय र मननीय लाग्दैछ, 'महाकविको कालजयी रचनाका कारण नै आज नवीन स्रष्टाहरूको जन्म भएको छ । कविताभन्दा माथि कवि हुन्छन् ।' यो भनाइले पनि हृदय छोयो । कविता लेखेर के हुन्छ ? भन्नेहरूलाई कति गजबको उदाहरण दिनुभयो भने म पनि सुनेर आशावादी पो हुँदै गएँ । तुलसी दिवसले फेरि थप्नुभयो, 'कविताको सम्मानकै कारण मैले ९० वटा देशको भ्रमण गरें । कविताले नै दिएको चिनारी हो यो ।' यसरी कवि दिवसले भनिरहँदा म त मक्ख परेकी थिएँ । साँच्चै त हो नि, महाकविको कृति र कविता त हामी सबैका घरघरमा छन्, तर पनि हामी महाकविको व्यक्तित्व र कवित्वलाई नमन गर्न, छाम्न र स्वयं महाकविलाई अनुभूत गर्नको खातिर आज लक्ष्मीपूजाको यो अस्तव्यस्त समयमा हामी एकजुट भएका छौं । कलेजका प्रिन्सिपल सुबिन पोखरेलले तुलसी दिवसको यो अनुभव सुनेर अझ कविता लेख्ने उत्साह र जाँगर थपिएको उद्गार दिनुभयो । म पनि सोच्दै थिएँ- मोडर्न कन्या कलेजले देवकोटालाई स्मरण गर्दै साहित्यको यो सुन्दर पुष्प चढाएर सम्पन्न गरेको कार्यक्रम साँच्चै सफल भएको छ । वरिष्ठ व्यक्तिहरूको लहरमा बसेकी छु । उपेन्द्रराज शर्मा काफ्लेको कवितासंग्रहको विमोचनमा उपस्थित हुन पाएकी छु । विमोचित कृतिमा हस्ताक्षर गर्ने सुनौलो अवसर मिलेको छ । घाघडान दिग्गजहरूका अगाडि कविता भन्ने मौका प्राप्त गरेकी छु । सबैका अगाडि माइकमा उभिएर डरलाई निल्दै निडर भएर कवितावाचन गर्ने आँट गरेकी छु । स्नेहकी धनी प्राज्ञ बाबा बस्नेतको प्रेरणा, उत्साह र स्याबासीको सुकोमल हात मेरा हातमाथि सलबलाएका छन् । त्यसैत्यसै आनन्दले भरिएकी छु । छेउमै बस्नुभएका आदरणीय कृष्ण बाउसे सरको मुखबाट मैले वाचन गरेको कविता र वाचनशैलीको प्रशंसा सुन्दा नतमस्तक भएकी छु । आफ्नै घाँटीमा हेर्दै छु सयपत्रीको माला । कलमको शक्तिलाई बुझ्ने कोसिस गर्दै छु । माला लगाएर बसेकी मलाई मैले नै हेर्दै देवकोटाको चरणमा आशीर्वाद माग्दै छु- हे महाकवि, यो मानसम्मान र मालाको गरिमा बुझ्न सकूँ । कलमको मान र सम्मान बढाउन सकूँ । साहित्यको पूजा गर्न सकूँ ।

आफैंलाई हेरेर सम्झँदै छु आफैंले लेखेका कविताका हरफहरू-

कहिलेकाहीं केही नबुझ्नु पनि आनन्द नै रहेछ, बुझ्दै जाँदा जीवन गाह्रो हुने रहेछ ।-बाह्रखरी डटकम

लौ गल्ती गरियो : काँग्रेस

तानसेन, पुस ४/नेपाली काँग्रेस पाल्पाको ३० गते भएको प्रथम जिल्ला सम्मेलन उद्घाटन सत्रमा नगरपालिकाको वार्दली प्रयोग गर्ने विषयमा भएको प्राविधिक कमजोरीलाई पार्टीले स्वीकार गर्दै विज्ञप्ती मार्फत स्पष्ट पारेको छ ।

पार्टी सभापति हिमालदत्त श्रेष्ठद्वारा हस्ताक्षरित विज्ञप्तीमा प्रमुख अतिथि महामन्त्री गगनकुमार थापाको भाषण सुन्न पाउँनुपर्छ भन्ने माग अनुसार स्थान परिवर्तन गरियो, हतार-

हतारमा प्राविधिक त्रुटि भयो । मौखिक र सामाजिक सन्जाल मार्फत आएका सुझावहरुको सम्मान गर्दै क्षमा प्रार्थी भएको विज्ञप्तीमा उल्लेख गरिएको छ । नेपाली काँग्रेसका महामन्त्री गगनकुमार थापाको मनतव्यका बेला नगरपालिका सभाहल सानो भएपछि उपस्थित सहभागिहरुको माग अनुसार भाषणका लागि हतारमा एका-एक वार्दली चयन गर्नु गरेको र सो गर्दा नगरपालिकाको बोर्ड ढाकिएको विषयलाई लिएर महामन्त्री थापाको सचिवालयले समेत कमजोरी भएको स्वीकार गरेको छ ।

जेष्ठ नागरिकलाई घरमै उपचार सेवा प्रदान गर्ने

कृष्ण पोखरेल

पाल्पा, पुस ४/पाल्पाका दश वटै स्थानीय तहका ८१ वडाहरुमा यही पुसको चौथो हप्ता देखी माघको दोस्रो हप्ता सम्म ८० वर्ष भन्दा माथीका जेष्ठ नागरिक, अति अशक्त नागरिकहरुको लागी घर-घरमै पुगेर उपचार प्रदान गरिने भएको छ ।

तानसेनमा बसेको जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय र दश वटै पालिकाका स्वास्थ्य शाखाको संयुक्त बैठकले पाल्पाका सबै पालिकाहरुले पुसको चौथो हप्तादेखी माघको दोस्रो हप्तासम्म घर-घरमै पुगेर जेष्ठ नागरिक तथा अति अशक्त नागरिक उपचार सेवा प्रदान गर्ने निर्णय गरेको हो । पालिकाका स्वास्थ्य शाखाको समन्वयमा पुसको पहिलो हप्तामा स्वास्थ्यकर्मीहरुसंग बैठक बस्ने, वडा टोलमा उपचारको लागी जाने मिति स्वास्थ्यकर्मीको विवरण तयार पार्ने, सो विवरण जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयमा पेश गर्ने बैठकमा निर्णय भएको छ ।

गत वर्ष पालिकाहरुले आ-आफ्नो शैलीबाट ७० वर्ष भन्दा माथीका जेष्ठ नागरिक तथा अति अशक्तहरुलाई घरमै पुगी सेवा प्रदान गरेको र यस वर्ष लुम्बिनी प्रदेश सरकारले सेवामा एकरुपता ल्याउन र उपचार सेवालाई अझै विशिष्टिकरणको तयारी गर्न यो अभियान सञ्चालन गर्न लागेको जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय पाल्पाका प्रमुख डा.राजेन्द्र कुमार गिरीले बताए । पाल्पामा गत वर्ष ७० वर्ष भन्दा माथिका ६ हजार ५ सय ९६ जना जेष्ठ नागरिकहरुको घर-घरमै पुगि स्थानीय सरकारबाट स्वास्थ्य उपचार पाएको जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय पाल्पाका सूचना अधिकारी टिकाराम अधिकारीले बताए । कार्यक्रममा पाल्पाका दशवटै स्थानीयतहका स्वास्थ्य शाखा प्रमुखहरुले घर-घरमै पुगी प्रदान गरेको गत वर्षको गरेको कार्यक्रमको अवस्था, चुनौती तथा सुझावहरु प्रस्तुत गरेका थिए । यस वर्षको कार्यक्रमको खाका तथा तयारीका बारेमा समेत बैठकमा शाखा प्रमुखहरुले जानकारी गराएका थिए ।

कार्यक्रममा जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख टंकनाथ खनाल, रिब्दीकोट गाउँपालिकाका अध्यक्ष नारायणबहादुर कार्की, बगनासकाली गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष हरिप्रसाद पाठक, तानसेन नगरपालिकाका प्रवक्ता यादव सिंह कार्की, पाल्पा उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष शैलेन्द्र भट्टराई, पत्रकार महासंघका उपाध्यक्ष भरत शर्मा लगायतले कार्यक्रमको प्रभावकारीता, आईपर्ने चुनौती, पालिकास्तरबाट भएका गतिविधिहरु चर्चा गरेका थिए ।

भूकम्प प्रभावित जिल्लामा खोप दिइँदै

काठमाडौं, पुस ४/सरकारले भूकम्प प्रभावित क्षेत्रमा दादुरा-रुबेला र टाइफाइडविरुद्धको खोप अभियान सञ्चालन गरिने भएको छ ।

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयबाट भूकम्प प्रभावित जिल्लामा आज (बिहीबार)देखि दादुरा-रुबेला र टाइफाइडविरुद्धको खोप अभियान सञ्चालन गर्न थालिएको मन्त्रालयका प्रवक्ता डा.प्रकाश बुढाथोकीले जानकारी दिए । उनका अनुसार दादुराविरुद्धको खोप भूकम्प प्रभावित जिल्ला जाजरकोट र पश्चिम रुकुममा तथा टाइफाइड विरुद्धको खोप ती दुई जिल्ला जाजरकोट र पश्चिम रुकुमसहित सुर्खेत, सल्यान, दैलेख, कालीकोट र जुम्लामा सञ्चालन गरिने छ ।

स्वास्थ्य सेवा विभागको परिवार कल्याण महाशाखा बाल स्वास्थ्य तथा खोप शाखाका प्रमुख डा. अभियान गौतमले दादुरा-रुबेलाविरुद्धको खोप छ महिनादेखि १५ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकालाई र टाइफाइडविरुद्धको खोप १६ वर्षदेखि ४५ वर्षसम्मका सबैलाई लगाइने छ ।

उनले जाजरकोटमा दुई वर्षअघि दादुरा देखिएकाले पुन: नदेखियोस् भनेर खोप लगाउन थालिएको बताए । 'भूकम्पपछि महामारी हुनसक्ने सम्भावना रहन्छ, तीमध्ये सबैभन्दा बढी दादुरा-रुबेला र टाइफाइड हुनसक्ने सम्भावना रहन्छ', उनले भने,'ती ठाउँका बालबालिकामा पोषण पनि कम भएको होला, दूषित पानी पनि खाएका होलान्, त्यसैले हामीले दादुरा-रुबेला र टाइफाइडविरुद्धको खोप अभियान सञ्चालन गर्दैछौं ।' छ महिनादेखि १५ वर्षसम्मका एक लाख ५० हजार र १६ वर्षदेखि ४५ वर्षसम्मको सङ्ख्या छ लाख ५० हजार रहेको छ । खोप अभियान यही पुस १४ गतेसम्म सञ्चालन हुनेछ । -रासस

गाउँमा सडक...

...गाउँमा एक सय ४२ घरधुरीमध्ये ७२ घरधुरीमा व्यावसायिकरूपमा तरकारी तथा फलफूल गर्दै आइरहेका छन् । सवारीधनीहरूको सहयोगमा गाउँमा उत्पादन भएको कृषि उपजले सहजरूपमा बजार पाएको हो । सवारीधनीले गाउँका प्रत्येक घरबाट उत्पादित कृषि उपज सङ्कलन गरी दैनिक बजार लैजाने र बेलुकी रकम र क्यारेट घरमै फिर्ता गरिदिने भएकाले किसानलाई निकै सहज भएको व्यवस्थापक लामिछानेले बताए । यहाँ मौसमी तथा बेमौसमी गोलभेँडा, काउली, बन्दा, सिमी, बोडा, काक्रा, करेला तथा सुन्तला, कागती ठूलो परिमाणमा उत्पादन हुने गरेको छ । तरकारी तथा फलफूल बिक्रीबाट यस गाउँमा मात्रै बर्सेनि करोडौं रकम भित्रिने गरेको छ ।-रासस

खेलकुद समाचार

पाल्पा क्रिकेट संघका अध्यक्षको निधन

तानसेन, पुस ४/जिल्ला क्रिकेट संघ पाल्पाका अध्यक्ष एवं कुशल युवासमाजसेवी राजेश श्रेष्ठको ५१ वर्षको उमेरमा बुधबार उपचारको क्रममा काठमाण्डौंमा निधन भएको हो । मंसिर १४ गते अचानक बिरामी परे पछि लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास र थप उपचारका लागि काठमाण्डौं लगिएको थियो । पेटमा समस्या भएपछि उनलाई आन्तरिक रक्तश्राप नरोकिएका कारण थप उपचारका लागि काठमाण्डौं लगिएको हो । तानसेन ७ लामिडाडामा व्यवसाय समेत गर्दै आएका श्रेष्ठ युवा सामाजिक व्यक्तित्वका रुपमा परिचित थिए । उनी २०६० सालमा पाल्पा जिल्ला क्रिकेट संघको अध्यक्ष हुँदै लुम्बिनी प्रदेशकै क्रिकेट खेलाडी छनौट समितिमा रहेका थिए । समग्र क्रिकेटका साथै खेल क्षेत्रको विकासमा श्रेष्ठको महत्वपुर्ण योगदान छ । स्व.श्रेष्ठप्रति नवजनचेतना दैनिक परिवार श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछ ।

वर्गिकृत डिस्प्ले

१ X ५ साइजमा मात्र

वर्गिकृत डिस्प्लेमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् ।

सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

मनको आवाज............

'नाम पनि यूनिक, काम पनि यूनिक'

यूनिक एफ.एम. ९४.२ मेगाहर्ज

विज्ञापनको लागि सम्पर्क : यूनिक शोसियल कम्यूनिकेशन प्रा.लि. तानसेन, पाल्पा

०७५-५२१९६४, ५२१९६६

E-mail news.uniquefm@gmail.com

www.uniquefm942.com

अर्थ/कर्पोरेट समाचार

कृषकलाई अनुदानमा कृषि सामग्री वितरण

रामपुर, पुस ४/रामपुर नगरपालिकाले कृषकहरुलाई अनुदानमा कृषि सामग्री वितरण गरेको छ । नगरपालिकाले कृषकहरुलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा मंगलबार प्लाष्टिक टनेल र प्लाष्टिक स्प्रेयर वितरण गरेको हो ।

कृषि सामग्री ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत ५० जना कृषक र कृषि समुहलाई ६६ वटा प्लाष्टिक टनेल र १६ लिटरको ५० वटा प्लाष्टिक स्प्रेयर वितरण गरेको हो । कृषि सामग्री वितरण गर्दै रामपुर नगरपालिकाका नगर प्रमुख रमण बहादुर थापाले उच्चतम प्रविधिको प्रयोग गरी उत्पादनमा बृद्धि गर्न आग्रह गरेका हुन् । उनले कृषकको आवश्यकता र माग अनुसार रामपुर नगरपालिकाले प्राविधिक र अन्य सामग्री अनुदान स्वरुप सहयोग गर्ने बताए । साथै नगरपालिकाले वितरण गरेको कृषि सामग्रीको सही सदुपयोग गर्न आग्रहसमेत गरे । नगरपालिकाले कृषकहरुलाई ५ हजार रुपैयाँ मूल्य बराबरको प्लाष्टिक टनेल २ हजार ५ सय रुपैयाँमा उपलब्ध गराएको छ भने २ हजार २ सय रुपैयाँको प्लाष्टिक स्प्रेयर १ हजार १ सय रुपैयाँमाउपलब्ध गराएको छ । यस भन्दा अगाडी नगरपालिकाले विभिन्न तरकारी र प्याजको विउवापनि ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरेको थियो ।

आगो वा हिटर प्रयोगमा होसियारी अपनाऔं ।

- झ्याल, ढोका थुनेर आगो वा हिटर नबालौं,
- सुत्नुभन्दा अगाडि बालेको आगो वा हिटर निभाऔं,
- आगो वा हिटर बालबालिकाको पहुँच भन्दा पर राखौं,
- हावाको उचित ओहोर दोहोर हुने गरी मात्र आगो वा हिटर बालौं,
- सकेसम्म बाथरुममा ग्यास गिजरको प्रयोग नगरौ, गर्नै परेमा भेन्टिलेसन खुला राखौं ।

झ्यालढोका थुनेर आगो वा हिटर प्रयोग गर्दा अक्सिजनको कमी हुन गई ज्यानसमेत जान सक्दछ ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जनचेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाईट

शितलपाटी.कम

www.shittalpati.com

डिजिटल पत्रिका

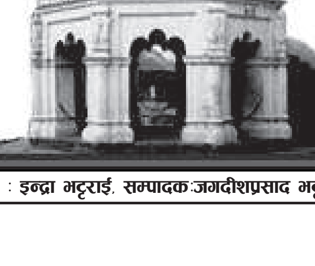

कैलाशनगर मिडिया प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित, कार्यालय भगवतीटोल-३,तानसेन,पाल्पा,फोन ०७५-५२०६०१,E-mail:njdnews@gmail.com,jagdish_sfm@yahoo.com पा.जि.हु.द.नं. ५/२०७८/०७९, पा.जि.प्र.का.द.नं. १८/०५१/०५२ प्रबन्ध संचालक : इन्द्रा भट्टराई, सम्पादक:जगदीशप्रसाद भट्टराई